

Γυναίκες και Αθλητισμός

"ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ: Συμμετοχή στα κέντρα λήψης αποφάσεων και διαμόρφωσης πολιτικής" Διεθνές Συνέδριο που διοργάνωσε το Υπουργείο Πολιτισμού με θέμα "Γυναίκα και Αθλητισμός: παλαιά και νέα στερεότυπα"	Θεσσαλονίκη, 07.03 .200 3
Έννα Καραμάνου, Ευρωβουλευτής, Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ίσων Ευκαιριών	

Ενόψει των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, το σημερινό Συνέδριο αποκτά ιδιαίτερη σημασία, αφού αποτελεί μια σημαντική ευκαιρία για να επεξεργασθούμε θέσεις και να προωθήσουμε τα κατάλληλα μέτρα πολιτικής προκειμένου να βελτιωθεί και να αυξηθεί η συμμετοχή των γυναικών στις αθλητικές δραστηριότητες.

Η Επιτροπή Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ίσων Ευκαιριών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εκτιμώντας τη σοβαρότητα του θέματος, έκανε αποδεκτή τη πρόταση της ευρωβουλευτού κας Genevieve Fraisse, η οποία είναι μαζί μας σήμερα, και της ανέθεσε να καταρτίσει την πρώτη Έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τις Γυναίκες και τον Αθλητισμό.

Θα ήθελα ιδιαίτερα να ευχαριστήσω τον Υπουργό Πολιτισμού, κο Ευάγγελο Βενιζέλο για

την γρήγορη και θετική ανταπόκρισή του στην πρότασή μου να οργανωθεί αυτό το διεθνές συνέδριο.

Είναι γεγονός, ότι τα δύο φύλα είχαν άνιση μεταχείριση, σε όλη τη διάρκεια της ιστορικής διαδρομής του ανθρωπίνου γένους. Στο παρελθόν, οι γυναίκες, εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων, δεν συμμετείχαν στην πολιτική, στην οικονομία, τις επιστήμες, την τέχνη, τη λογοτεχνία. Το ίδιο «άβατο» ίσχυε και για τον αθλητισμό. Η πρόοδος των γυναικών στον τομέα αυτό ήταν αργή, αφού ο αθλητισμός υπήρξε πάντα προνομιακό πεδίο δράσης των ανδρών.

Στους Ολυμπιακούς Αγώνες της αρχαιότητας, οι θρησκευτικές πεποιθήσεις και οι κοινωνικές δομές δεν επέτρεπαν στις γυναίκες να συμμετέχουν. Δε μπορούσαν ούτε καν να εισέλθουν στους χώρους τέλεσης των αγώνων ή το στάδιο, ως απλοί θεατές. Η Ολυμπία ήταν αφιερωμένη στο Δία και αποτελούσε, επομένως, ιερό τόπο των ανδρών. Ωστόσο, οι γυναίκες τελούσαν τους δικούς τους αγώνες στην Ολυμπία. Οι Αγώνες αυτοί, που ήταν αφιερωμένοι στη θεά Ήρα, είχαν τις καταβολές τους στις παραδοσιακές ιεροτελεστίες γονιμότητας. Σύμφωνα με κάποιες εκτιμήσεις, οι αγώνες αυτοί προηγήθησαν χρονικά των αποκλειστικά ανδροκρατούμενων Ολυμπιακών Αγώνων.

Στο γύρισμα του προηγούμενου αιώνα, όταν οι σύγχρονοι ολυμπιακοί αγώνες έλαβαν σάρκα και οστά, έγιναν πολλές συζητήσεις επί της αρχής της συμμετοχής των γυναικών. Ο ιδρυτής των Αγώνων, Βαρόνος Pierre de Coubertin, αυτοανακηρύχθηκε πολέμιος της συμμετοχής των γυναικών, εκφράζοντας την άποψη ότι, εφόσον δε μπορούσαν να ανταγωνιστούν επί ίσοις όροις τους άνδρες σε κάθε αγώνισμα, δε θα έπρεπε να τους επιτραπεί καν η συμμετοχή. Αυτή η άποψη συνάντησε την αντίδραση

πολλών μελών της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής (ΔΟΕ), τα οποία υποστήριξαν ότι οι γυναίκες είχαν το δικαίωμα να συμμετάσχουν στους Αγώνες ανταγωνιζόμενες σε αθλήματα που ήταν συμβατά με τις δυνατότητές τους.

Ο γυναικείος αθλητισμός άρχισε να αναδύεται από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα, όταν οι γυναίκες έγιναν περισσότερο δραστήριες κοινωνικά και οικονομικά. Η πρώτη σημαντική εξέλιξη για τη γυναικεία συμμετοχή σημειώθηκε στους δεύτερους Ολυμπιακούς Αγώνες, το 1900 στο Παρίσι. Τότε, η Charlotte Cooper έγινε η πρώτη γυναίκα Ολυμπιονίκης κερδίζοντας χρυσό μετάλλιο στο τένις. Το άλλο μοναδικό άθλημα στο οποίο επετράπη η συμμετοχή γυναικών ήταν το γκολφ. Παρόλο που το 1912 προστέθηκε και η κολύμβηση στα ολυμπιακά αθλήματα γυναικών, η συμμετοχή τους παρέμεινε συμβολική μέχρι το 1924, όταν η ΔΟΕ αποφάσισε να ανοίξει τις πόρτες για μεγαλύτερη γυναικεία συμμετοχή στους Αγώνες.

Μέχρι το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, δε σημειώθηκε καμία θεαματική πρόοδος. Από τότε, ωστόσο, και ιδιαίτερα κατά τα τελευταία 30 χρόνια, οι κοινωνικές εξελίξεις άλλαξαν τις αντιλήψεις για τις γυναικείες επιδόσεις στον αθλητισμό. Η περίοδος από το 1976 έως το 1992 σηματοδότησε μια πρόοδο χωρίς προηγούμενο για το γυναικείο αθλητισμό. Η πρόοδος αυτή χαρακτηρίστηκε από μια μεγάλη αύξηση στον αριθμό των ολυμπιακών αθλημάτων όπου συμμετέχουν γυναίκες. Μέχρι το τέλος του 20^{ου} αιώνα, η θέση των γυναικών στον αθλητισμό είχε σαφώς βελτιωθεί. Στην Ατλάντα, οι γυναίκες αθλήτριες έφταναν σε ποσοστό το 40%. Παρόλα αυτά, η συμμετοχή από χώρες της Λατινικής Αμερικής, της Αφρικής, της Άπω Ανατολής και τις ισλαμικές χώρες εξακολουθεί να είναι πολύ χαμηλή. Θα ήθελα επίσης να αναφερθώ στους Παραολυμπιακούς Αγώνες,

όπου η συμμετοχή των γυναικών αντιστοιχεί μόνο στο 25% των αθλητών, σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέχθηκαν στους Αγώνες του Σύδνεϋ.

Στο παρελθόν σίγουρα ο γυναικείος αθλητισμός δεν ήταν το ίδιο σημαντικός όσο σήμερα, και τα κορίτσια δεν ενθαρρύνονταν να ασχοληθούν με τα σπορ. Ο επαγγελματικός γυναικείος αθλητισμός δεν είχε κάλυψη από τις εφημερίδες, τα ραδιόφωνα και την τηλεόραση. Οι γυναίκες δεν είχαν την ευκαιρία να παρακολουθούν τακτικά μαθήματα φυσικής αγωγής και να συμμετέχουν σε ομαδικά αθλήματα, καθώς μεγάλωναν. Πολλά αθλήματα δεν ήταν ανοιχτά στα κορίτσια.

Δεν είχε γίνει συνείδηση στις κοινωνίες μας ότι, για να είναι κάποιος υγιής, έχει σημασία να αθλείται. Με τον καιρό, οι γυναίκες έγιναν πιο ενεργές στον αθλητισμό, λόγω και της αυξανόμενης συνειδητοποίησης της σημασίας της άσκησης για τη διατήρηση της υγείας. Όλο και περισσότερα στοιχεία γίνονται σήμερα γνωστά σχετικά με τα οφέλη που συνεπάγεται για τις γυναίκες και τα κορίτσια ο δραστήριος τρόπος ζωής. Έρευνες καταδεικνύουν ότι ο αθλητισμός έχει θετική επίδραση στην υγεία γυναικών και κοριτσιών, αφού μειώνει τον κίνδυνο εμφάνισης ασθενειών, όπως η οστεοπόρωση και οι καρδιοπάθειες. Διάσημες γυναίκες αθλήτριες του 20^{ου} αιώνα συνέβαλαν στην αναβάθμιση του γυναικείου αθλητισμού σε υψηλότερα επίπεδα.

Ωστόσο, παρά την ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στον αθλητισμό τα τελευταία χρόνια και τις αυξανόμενες ευκαιρίες των γυναικών για συμμετοχή σε εθνικούς και διεθνείς αγώνες, δεν παρατηρείται και ανάλογη αύξηση στην εκπροσώπηση των γυναικών σε ηγετικούς ρόλους και στα κέντρα λήψης αποφάσεων. Είναι αξιοσημείωτο ότι οι γυναίκες υπό-εκπροσωπούνται στην διοίκηση,

την προπόνηση και την διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων, ιδιαίτερα στα υψηλότερα κλιμάκια. Η κατάσταση αυτή προκαλεί ανησυχίες αφού, χωρίς τη συμμετοχή των γυναικών στην ηγεσία και τη λήψη αποφάσεων στον αθλητισμό, δεν μπορεί να επιτευχθεί η ισότητα ευκαιριών για τα δύο φύλα.

Η Διεθνής Οργανωτική Επιτροπή, προβληματισμένη για το θέμα της γυναικείας συμμετοχής στις δομές λήψης αποφάσεων των αθλητικών σωματείων και οργανώσεων -στις οποίες οι γυναίκες εξακολουθούν να υποεκπροσωπούνται- έχει θέσει τον εξής στόχο: έως τις 31 Δεκεμβρίου του 2005, οι Εθνικές Ολυμπιακές Επιτροπές (National Olympic Committees-NOCs), οι Διεθνείς Αθλητικές Ομοσπονδίες (International Sports Federations-IFs) και τα αθλητικά σωματεία που ανήκουν στο Ολυμπιακό Κίνημα θα πρέπει να θέσουν ως στόχο τουλάχιστον το 20% των θέσεων σε όλα τα επίπεδα λήψης αποφάσεων (ιδιαίτερα στα εκτελεστικά και νομοθετικά σώματα) να καταλαμβάνεται από γυναίκες. Προς το παρόν, πάνω από το 66% των Εθνικών Ολυμπιακών Επιτροπών και το 43% των Διεθνών Ομοσπονδιών έχουν ικανοποιήσει αυτή την απαίτηση.

Εάν πράγματι θέλουμε να προάγουμε το ρόλο των γυναικών στην ηγεσία και στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων στον αθλητισμό, τότε χρειάζεται να γίνουν τα εξής:

- να αυξηθεί ο αριθμός των γυναικών στις ηγετικές θέσεις σε όλα τα επίπεδα των αθλητικών δραστηριοτήτων.

- να υποστηριχθεί η προσωπική και επαγγελματική εξέλιξη των γυναικών στον τομέα της άθλησης, της οργάνωσης και διοίκησης του αθλητισμού, ταυτόχρονα με την παροχή περισσότερων ευκαιριών πρόσβασης των γυναικών σε αυτές τις θέσεις.

-να υποστηριχθεί η προσωπική και επαγγελματική εξέλιξη των γυναικών σε όλα τα επίπεδα της προπόνησης, της διοργάνωσης αθλητικών εκδηλώσεων και της αθλητικής διοίκησης.

-να δημιουργηθούν μηχανισμοί που να εξασφαλίζουν ότι οι νέες γυναίκες θα έχουν λόγο στην ανάπτυξη πολιτικών και προγραμμάτων που τις αφορούν.

-να ενθαρρυνθούν τα ΜΜΕ ώστε να αποτυπώνουν θετικά και να καλύπτουν επαρκώς το εύρος, το βάθος, την ποιότητα και τα οφέλη της ενασχόλησης των γυναικών και κοριτσιών με τον αθλητισμό.

-να υποστηριχθεί η επίτευξη των προτύπων ισότητας των δύο φύλων που τέθηκαν από τη Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή το 1998.

Καθώς πλησιάζουμε τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004, ας μετατρέψουμε την ιδέα της γυναικείας συμμετοχής στο σημαντικότερο μήνυμα των αγώνων. Να γίνουν οι Ολυμπιακοί Αγώνες μια πραγματική γιορτή της ανθρωπότητας που θα προάγει τις αξίες της ειρήνης, της δημοκρατίας, της ισότητας, του σεβασμού της διαφορετικότητας, του διαλόγου των πολιτισμών, της δημιουργικής συνύπαρξης των ανθρώπων και της επίλυσης των όποιων διαφορών με ειρηνικά μέσα.